

MENTALNO ZDRAVLJE U ZAJEDNICI

Tematski zbornik radova

Studentski kulturni centar Niš, 2017.

Tematski zbornik radova „Mentalno zdravlje u zajednici“

MENTALNO ZDRAVLJE U ZAJEDNICI

Tematski zbornik radova

Prvo izdanje, Niš 2017.

REDAKCIJA ZBORNIKA: prof. dr Zvezdan Arsić, doc. dr Bijana Jaredić, doc. dr Jelena Davidović-Rakić, doc. dr Olivera Radović (Univerzitet u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici, Filozofski fakultet), **doc. dr Kristina Ranđelović, doc. dr Jelena Opsenica Kostić, prof. dr Nebojša Milićević** (Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu)

Recenzenti:

doc. dr Dušan Todorović
doc. dr Milica Mitrović
doc. dr Dušan Ranđelović

Izdavač:

Studentski kulturni centar Niš

Za izdavača:

Dragana Petković, direktor

Saizdavač:

Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu

Urednik:

Aleksandar Blagojević

Urednik izdanja:

prof. dr Bojana Dimitrijević

Tehnički urednik:

Milica Ognjanović

Tiraž:

100

Štampa:

Medivest KT, Niš

ISBN 978-86-7757-241-9

Maja Ignjatović³

Milena Vujičić

Psihološko savetovalište za studente Studentskog kulturnog centra Niš

Aleksandar Lazarević

Univerzitet u Nišu, Filozofski fakultet, Departman za psihologiju

OSOBINE LIČNOSTI KAO PREDIKTORI PERFEKCIONIZMA

Rezime

U radu je prikazano istraživanje usmereno na ispitivanje osobina ličnosti kao prediktora perfekcionizma i značajnih razlika u izraženosti osnovnih varijabli istraživanja s obzirom na sociodemografske karakteristike. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 350 studenata oba pola (144 mladića i 206 devojaka), starosti od 18 do 30 godina, koji su se razlikovali s obzirom na mesto rođenja, procenjeni materijalni status, fakultet koji studiraju i s obzirom na obrazovanje roditelja. Primenjeni instrumenti su Zakerman-Kulman upitnik ličnosti i Multidimenzionalna skala perfekcionizma (MPS-F).

Rezultati su pokazali da model osobina ličnosti statistički značajno predviđa dimenzije perfekcionizma – Lični standardi ($R^2=0,15$; $p<0,01$), Zabrinutost zbog grešaka ($R^2=0,09$; $p<0,01$), Roditeljska očekivanja ($R^2=0,04$; $p<0,01$), Roditeljska prigovaranja ($R^2=0,05$; $p<0,01$), Sumnja u vlastitu akciju ($R^2=0,20$; $p<0,01$), Organizovanost ($R^2=0,11$; $p<0,01$) i Opšti skor perfekcionizma ($R^2=0,10$; $p<0,01$). Utvrđeno je da su osobine ličnosti Aktivitet ($\beta=0,34$; $p<0,01$) i Agresivnost/Hostilnost ($\beta=0,14$; $p<0,01$) statistički značajni prediktori dimenzije perfekcionizma. Lični standardi, osobina ličnosti Neuroticizam/Anksioznost ($\beta=0,27$; $p<0,01$) prediktor dimenzije perfekcionizma. Zabrinutost zbog grešaka, Agresivnost/Hostilnost ($\beta=0,17$; $p<0,01$) je statistički značajan prediktor aspekta Roditeljska očekivanja, dok su osobine Socijalnost ($\beta=0,11$; $p<0,05$) i Neuroticizam/Anksioznost ($\beta=0,17$; $p<0,01$) prediktori dimenzije perfekcionizma. Roditeljska prigovaranja. Prediktorska varijabla Neuroticizam/Anksioznost ($\beta=0,42$; $p<0,01$) statistički značajno doprinosi predviđanju dimenzije perfekcionizma. Sumnja u vlastitu akciju, dok Aktivitet ($\beta=-0,30$; $p<0,01$) i Impulsivno traženje senzacija ($\beta=-0,15$; $p<0,01$) statistički značajno predviđaju Organizovanost. Predviđanju opšteg skora perfekcionizma doprinose Neuroticizam/Anksioznost ($\beta=0,25$; $p<0,01$) i Socijalnost ($\beta=0,11$; $p<0,05$). Rezultati su pokazali da postoji statistički značajna razlika između momaka i devojaka u izraženosti aspekata perfekcionizma *Zabrinutost zbog grešaka* i *Roditeljska prigovaranja* ($p<0,05$) i da su ove dve dimenzije izraženije kod momaka, kao i na dimenziji *Organizovanost* ($p<0,01$) koja je izraženija kod devojaka. Devojke imaju izraženiju osobinu ličnosti *Neuroticizam/Anksioznost* ($p<0,01$).

Ključne reči: osobine ličnosti, dimenzije perfekcionizma, studenti.

UVOD

Alternativni petofaktorski model ličnosti

Zakerman se tokom ranih 60-ih godina bavio istraživanjem u oblasti senzorne deprivacije (Smederevac i Mitrović, 2006). Učesnici u eksperimentima su stavljeni u zvučno izolovane mračne komore, udaljeni od spoljašnje stimulacije. Dužina ostanka bila je varirana od jednog sata do dve nedelje. Pokazalo se da su izvesne posledice date situacije, halucinacije i uznemirenost, rezultat razlika u eksperimentalnim uslovima i reakcija na instrukcije istraživača. Ali, postojanje velikih razlika u reakcijama na senzornu deprivaciju nije se moglo objasniti samo spoljašnjim faktorima. Na osnovu ovakvih istraživanja, Zakerman je postulirao teoriju o postojanju individualnih

³ maya.ignjatovic@gmail.com

razlika u optimalnom nivou stimulacije ili uzbuđenja. Na osnovu ove teorije je razvijena Skala traženja senzacija (SSS; Zuckerman, 1979; prema Manna et al., 2013). Prva istraživanja sa ovom skalom imala su za cilj procenu osobina ličnosti koje čine osnovu za razlike u individualnoj osetljivosti u toku eksperimenta sa senzornom deprivacijom. Istraživanja sa SSS su pokazala da postoji jedan opšti faktor traženja senzacija i da postoji značajna korelacija između visokih skorova na tom faktoru i intenziteta uznemirenosti u toku senzorne deprivacije (i u uslovima socijalne izolacije). Skala traženja uzbuđenja se pokazala prediktivnom za mnoge riskantne aktivnosti i probleme kao što su: zloupotreba supstanci, riskantni eksperimenti, ekstremni sportovi, kriminalne aktivnosti, rizično seksualno ponašanje, pušenje, alkoholizam, nesmotrena vožnja i vožnja pod dejstvom alkohola i kockanje (Zuckerman & Kuhlman, 2000).

Osnovne pretpostavke i razvoj modela

U osnovi svakog modela i instrumenta za procenu ličnosti postoje određene implicitne ili eksplicitne pretpostavke u vezi sa prirodom dimenzija ličnosti i to utiče na teorijski kontekst za kreiranje empirijskih istraživanja. Tradicionalne psihobiološke teorije ličnosti predlažu model za razumevanje složenih interakcija između bioloških i sredinskih uticaja na osobine ličnosti, odnosno takozvani Bottom-up model osobina ličnosti (Smederevac i Mitrović, 2006).

Geni i spoljašnje okruženje ostvaruju zajednički uticaj na strukturu i funkcionisanje nervnog sistema koji se nalazi u osnovi neke crte ličnosti. Individualne razlike u funkcionisanju tog sistema povratno utiču na razlike na planu ponašanja. Na taj način se generišu individualne razlike u adaptaciji na životno okruženje, koje se manifestuju u formi varijacija na životno okruženje ili u formi osetljivosti.

Zuckerman smatra da ne postoji izomorfizam između osobina ličnosti i neuropsiholoških sistema. Postoji interakcija, a ne nezavisni uticaj moždanih sistema na ponašanje. Svaka osobina je podržana složenim moždanim funkcijama i svaki moždani sistem doprinosi manifestaciji većeg broja osobina. Autor je tragao za biološkim i evolucionim okvirom za istraživanje crta ličnosti kao i osnovu za komparativne analize (Zuckerman, 1991; prema Gomà et al., 2005). Na osnovu ovakvih istraživanja, razvio je pristup u kome su postulirani različiti nivoi osobina koji omogućuju njihovu adekvatnu deskripciju. Prvi nivo predstavljaju psihometrijski operacionalizovane osobine, koje se zasnivaju na konzistentnim obrascima ponašanja i naviknutim kognitivnim reakcijama u određenim situacijama (2. nivo). Ponašanje u raznim situacijama bazira se na procesu učenja i uslovljavanja (3. nivo), a individualne razlike u uslovljavanju zasnivaju se na razlikama u kortikalnoj fiziologiji (4. nivo), što zavisi od biohemijskog sistema (5. nivo). Šesti nivo čine neurološki sistemi koji omogućuju funkcionisanje biohemijskog sistema, a sedmi nivo se odnosi na informacije o genetskoj strukturi pojedinih osobina (Smederevac i Mitrović, 2006). Za potpuno razumevanje neke osobine ličnosti potrebno je proučavanje svih nivoa njenih manifestacija.

Zuckerman (Zuckerman, 1991; prema Mitrović i sar., 2009) smatra da je proučavanje ličnosti moguće ako se odrede bazične dimenzije ličnosti, koje se mogu identifikovati pomoću 4 kriterijuma:

1. Moraju biti pouzdano identifikovane primenom različitih metoda i na uzorcima različitog pola, starosti i kulture.
2. Moraju ispoljavati osrednju heritabilnost.
3. Osnovne dimenzije ličnosti moraju se identifikovati i kod ostalih životinjskih vrsta, posebno kod onih koje su socijalno organizovane.
4. Sa bazičnim dimenzijama ličnosti povezani su značajni biološki markeri.

Kako bi konstruisali svoj instrument, Zuckerman i Kulman su počeli sa skalama za procenu temperamenta. Koristili su Skalu za procenu Emocionalnosti, Aktiviteta i Socijalnosti (Emotionality, Activity, Sociability Inventory; Buss & Plomin, 1984, prema Angleitner et al., 2004; prema Smederevac i Mitrović, 2006), Ajzenkov EPQ (Eysenc, 1975; prema Smederevac i Mitrović, 2006) i Džeksonov PFR (Jackson, 1974; prema Smederevac i Mitrović, 2006), jer su imali visoku heritabilnost i korelacije sa biohemijским i psihopatološkim merama. Zuckerman i Kulman (Zuckerman & Kuhlman, 2004; prema Smederevac i Mitrović, 2006) su smatrali da mogu na osnovu ovih instrumenata ekstrahovati 9 bazičnih dimenzija, i to: socijalnost, opšta emocionalnost, anksioznost, hostilnost, socijalizacija, traženje senzacija, impulsivnost, aktivitet i socijalna poželjnost. Najvažniji rezultat prve studije bio je pravljenje distinkcije između socijalnosti i aktiviteta, koji su se do sada uobičajeno predstavljali kao šire dimenzije ekstraverzije. Dimenzije Alternativnog petofaktorskog modela su:

- *Aktivitet*. Ova dimenzija obuhvata dve vrste stavki. Jedna grupa stavki se odnosi na potrebu za generalnom aktivnošću, nestrpljivost i uznemirenost u situacijama u kojima ne postoji mogućnost da se ta potreba manifestuje. Druga grupa stavki se odnosi na sklonost ka teškim i izazovnim poslovima, za koje je potrebno veliko ulaganje truda i energije.

- *Agresivnost – Hostilnost.* Jedna grupa stavki se odnosi na tendenciju ka verbalnoj agresiji, dok se druga grupa stavki odnosi na uvredljivo, neobazrivo i antisocijalno ponašanje, osvetoljubivost, zloradost i nestrpljivost sa drugima.
- *Impulsivno traženje senzacija.* Ovu dimenziju čine dva faktora. Prvi faktor se odnosi na tendenciju ka impulsivnom ponašanju praćenu nemogućnošću planiranja. Drugi faktor se odnosi na traženje senzacija kao sklonosti ka uzbuđenju u nepredvidivim situacijama, potreba za novim izazovima, zloupotreba supstanci i upuštanje u rizične seksualne odnose.
- *Neuroticizam – Anksioznost.* Stavke ove dimezije se odnose na emocionalnu uznemirenost, napetost, zabrinutost, strašljivost, opsesivnu neodlučnost i osetljivost na kritiku.
- *Socijalnost.* Jedan deo stavki se odnosi na uživanje u zabavama, u velikom društvu, a drugi deo stavki na netoleranciju, socijalnu izolaciju kod ekstraverata i sklonost ka usamljenim aktivnostima introverata.

Perfekcionizam

Perfekcionizam je karakteristika ličnosti definisana težnjom ka nepogrešivošću i postavljanju visokih standarda u nekoj oblasti koju prati tendencija ka kritičkoj samoproceni i zabrinutost zbog negativnih ocena drugih (Flett & Hewitt, 2002; prema Stoeber et al., 2013). Ekstremni perfekcionista žele biti savršeni u svakom aspektu života (Flett & Hewitt, 2002; prema Milojević i sar., 2009). Svaka osoba poseduje i razvija određeni stil ili način na koji dostiže ono čemu teži i način na koji obavlja svoje delatnosti. Ako osoba poseduje odgovarajuće razvijene sposobnosti ona može postići veliki uspeh u onome što radi i to je ispunjava zadovoljstvom. Ovo predstavlja tzv. zdravi ili adaptivni perfekcionizam koji se smatra zdravom težnjom ka visokim postignućima i faktorom koji podstiče postignuće (Bieling, Israeli, & Antony, 2004). Maladaptivni perfekcionizam se odlikuje velikim strahom od kritičizma, brigom oko pravljenja grešaka, opterećenošću redom i željom da se drugi dive (Adler, 1956, prema Flett & Hewitt, 2002; prema Stojiljković i sar., 2011). Perfekcionizam je uobičajena i zastupljena karakteristika kod ljudi koja može da utiče na sve domene života. U istraživanju koje je ispitalo uticaj perfekcionizma na različite domene života, dobijen je podatak da 92% ispitanika manifestuje perfekcionističke tendencije u bar jednoj sferi života (Stoeber & Stoeber, 2009; prema Stoeber, 2013).

Najznačajniji korak u istraživanju perfekcionizma je načinjen devedestih godina prošlog veka, kada je shvaćen i definisan kao višedimenzionalni konstrukt i kada je ukazano na njegove adaptivne aspekte (Frost, Marten, Lahart, & Rosenblatt, 1990; Hewitt & Flett, 1991b; Johnson & Slaney, 1996; Rheaume, Freestone, Dugas, Letarte, & Ladouceur, 1995, prema Hill et al., 2004).

Broj faktora kojim se definiše perfekcionizam varira zavisno od autora koji definišu ovu relativno postojanu karakteristiku pojedinaca. Frost i sar. (Frost et al., 1990; prema Parker & Adkins, 1995; prema Todorović i sar., 2009) odredili su perfekcionizam kao konstrukt u čijoj osnovi je šest faktora, i to: sumnja u vlastitu akciju, visoki lični standardi, prevelika zabrinutost oko grešaka, previsoka očekivanja od roditelja i roditeljska kritika, kao i jaka želja za redom i urednošću. Roditeljska kritika i njihova očekivanja reflektuju trenutne i hronične zahteve roditelja, dok se ostali faktori odnose na određene lične osobine. Frost i saradnici naglašavaju da su prevelika samokritičnost i zabrinutost zbog grešaka ono što perfekcionista čini ranjivim i podložnim oboljevanju od različitih psihičkih poremećaja. U skladu sa tim, autori su konstruisali skalu za merenje perfekcionizma nazvanu Multidimenzionalna skala perfekcionizma, koja meri 6 dimenzija i to: Lični standardi, Zabrinutost zbog grešaka, Roditeljska očekivanja, Roditeljska prigovaranja, Sumnja u vlastitu akciju i Organizovanost (MPS – F; Frost i sar., 1990; prema Zubčić i Vulić – Protorić, 2008).

Osnovni predmet ovog istraživanja je da li se na osnovu osobina ličnosti mogu predvideti perfekcionističke sklonosti. Teorijski okvir za ispitivanje ličnosti ovog istraživanja je Alternativni petofaktorski model Marvina Zakermana, pa će se ispitati veza osobina ličnosti definisanih prema ovom modelu i različitih dimenzija perfekcionizma.

METOD

Problem istraživanja

Osnovni problem istraživanja je ispitivanje prediktorske moći osobina ličnosti prema Alternativnom petofaktorskom modelu u predviđanju perfekcionizma.

Specifični problemi:

Tematski zbornik radova „Mentalno zdravlje u zajednici“

- Da li su dimenzije ličnosti prema Alternativnom petofaktorskom modelu (*Aktivitet, Agresivnost/Hostilnost, Impulsivno traženje senzacija, Neuroticizam/Anksioznost i Socijalnost*) statistički značajni prediktori različitih aspekata perfekcionizma (*Lični standardi, Zabrinutost zbog grešaka, Roditeljska očekivanja, Roditeljska prigovaranja, Sumnja u vlastitu akciju, Organizovanost i Opšti skor perfekcionizma*).
- Da li postoje statistički značajne razlike u izraženosti osnovnih varijabli istraživanja s obzirom na pol.

Ciljevi istraživanja

Opšti cilj istraživanja je da se ispita da li su dimenzije ličnosti prema Alternativnom petofaktorskom modelu (*Aktivitet, Agresivnost/Hostilnost, Impulsivno traženje senzacija, Neuroticizam/Anksioznost i Socijalnost*) statistički značajni prediktori različitih aspekata perfekcionizma (*Lični standardi, Zabrinutost zbog grešaka, Roditeljska očekivanja, Roditeljska prigovaranja, Sumnja u vlastitu akciju, Organizovanost, Opšti skor perfekcionizma*).

Varijable

Nezavisne varijable (prediktorske varijable) osobine ličnosti po Alternativnom petofaktorskom modelu (*Aktivitet, Agresivnost/Hostilnost, Impulsivno traženje senzacija, Neuroticizam/Anksioznost i Socijalnost*) operacionalizovane skorovima dobijenim na Zakerman – Kulmanovom upitniku ličnosti (ZKPQ - 50-CC; Aluja et al., 2006).

Zavisne varijable (kriterijumske varijable) - dimenzije perfekcionizma (*Lični standardi, Zabrinutost zbog grešaka, Roditeljska očekivanja, Roditeljska prigovaranja, Sumnja u vlastitu akciju, Organizovanost i Opšti skor perfekcionizma*) merene multidimenzionalnom skalom perfekcionizma – MPS - F (Todorović, 2009).

Sociodemografska varijabla

- Pol (muški i ženski)

Instrumenti

Multidimenzionalna skala perfekcionizma (*Multidimensional Perfectionism Scale* - MPS – F; Frost et al., 1990) sastoji se od 35 tvrdnji koje mere perfekcionizam kroz šest dimenzija: *Lični standardi* (7 stavki), *Zabrinutost zbog grešaka* (9 stavki), *Roditeljska očekivanja* (5 stavki), *Roditeljska prigovaranja* (4 stavke), *Sumnja u vlastitu akciju* (4 stavke) i *Organizovanost* (6 stavki).

Skala ima zadovoljavajuću pouzdanost. Frost i saradnici su ispitivanjem 278 studentkinja elitnih američkih univerziteta dobili da koeficijent interne konzistencije za celu skalu iznosi 0,90, dok se pouzdanost subskala kreće u rasponu od 0,77 do 0,93 (Frost et al., 1990).

U našem istraživanju upitnik MPS-F ima, takođe, zadovoljavajuću pouzdanost. Koeficijent interne konzistencije za celu skalu iznosi 0,88, a pouzdanost subskala se kreće u rasponu od 0,68 na subskali *Sumnja u vlastitu akciju* do 0,87 na subskali *Organizovanost*.

Zakerman – Kulman upitnik ličnosti (*Zuckerman–Kuhlman Personality Questionnaire* - 50 - CC – ZKPQ - 50-CC; Aluja et al., 2006) obuhvata 50 stavki sa binarnim formatom odgovora. Upitnik predstavlja skraćenu verziju upitnika ZKPQ i sadrži 5 desetoajtemskih skala namenjenih proceni dimenzija alternativnog petofaktorskog modela ličnosti (*Aktivitet, Agresivnost/Hostilnost, Socijalnost, Impulsivno traženje senzacija i Neuroticizam/Anksioznost*).

Pouzdanost upitnika je zadovoljavajuća – koeficijent interne konzistencije se kreće od 0,65 (*Agresivnost/Hostilnost*) do 0,78 (*Neuroticizam/Anksioznost*). Ovi podaci su dobijeni u istraživanju koje su sproveli Dušanka Mitrović, Petar Čolović i Snežana Smederevac na uzorku od 1155 učesnika starosti od 18 do 76 godina u Srbiji (Mitrović i sar., 2009).

Slični rezultati dobijeni su i u našem istraživanju sprovedenom u Nišu na uzorku od 350 ispitanika starosti od 19 do 30 godina. Koeficijenti interne konzistencije za Zakerman – Kulman upitnik ličnosti se kreću u rasponu od 0,69 (*Impulsivno traženje senzacija*) do 0,79 (*Neuroticizam/Anksioznost*).

Hipoteze

Osnovna hipoteza istraživanja

Očekuje se da su osobine ličnosti prema Alternativnom petofaktorskom modelu (*Aktivitet, Agresivnost/Hostilnost, Impulsivno traženje senzacija, Neuroticizam/Anksioznost i Socijalnost*) statistički značajni prediktori različitih aspekata perfekcionizma (*Lični standardi, Zabrinutost zbog grešaka, Roditeljska očekivanja, Roditeljska prigovaranja, Sumnja u vlastitu akciju, Organizovanost i Opšti skor perfekcionizma*).

Uzorak

Uzorak je prigodan i čini ga 350 studenata oba pola (144 mladića – 41,1% i 206 devojaka – 58,9%) koji studiraju na različitim fakultetima Univerziteta u Nišu .

REZULTATI

Deskriptivne mere

Tabela 1. Stepen izraženosti osnovnih varijabli istraživanja na celom uzorku

Varijable	N	Minimum	Maximum	AS	SD
Aktivitet	350	1,10	2,00	1,51	0,19
Agresivnost/Hostilnost	350	1,00	2,00	1,54	0,18
Socijalnost	350	1,20	2,00	1,55	0,15
Impulsivno traženje senzacija	350	1,00	2,00	1,61	0,24
Neuroticizam/Anksioznost	350	1,10	2,00	1,48	0,19
Lični standardi	350	1,43	5,00	3,48	0,79
Zabrinutost zbog grešaka	350	1,00	4,67	2,18	0,73
Sumnja u vlastitu akciju	350	1,00	5,00	2,49	0,86
Roditeljska očekivanja	350	1,00	5,00	2,14	0,94
Roditeljska prigovaranja	350	1,00	4,25	2,39	0,49
Organizovanost	350	1,17	5,00	3,98	0,80
Opšti skor perfekcionizma	350	44,00	156,00	95,43	17,67

U tabeli 1 prikazani su deskriptivno statistički pokazatelji na osnovnim varijablama istraživanja.

Najveću prosečnu vrednost ispitanici postižu na subskali *Organizovanost* (AS=3,98; SD=0,80), dok je najniža prosečna vrednost na subskali *Roditeljska očekivanja* (AS=2,14; SD=0,94).

Na Zakerman – Kulman upitniku ličnosti najveću prosečnu vrednost ispitanici postižu na skali *Impulsivno traženje senzacija* (AS=1,61; SD=0,24), a najmanje izražena srednja vrednost se nalazi na skali *Neuroticizam/Anksioznost* (AS=1,48; SD=0,19).

Statistika zaključivanja

Tabela 2. Multipla regresiona analiza (Enter postupak): osobine ličnosti kao prediktori dimenzije Lični standardi na celom uzorku

	Lični standardi		Sažetak modela
	β koeficijent	p	
Aktivitet	0,34**	0,000	<i>R</i> = 0,39 <i>R</i> ² = 0,15 <i>p</i> = 0,000
Agresivnost/Hostilnost	0,14**	0,010	
Socijalnost	0,05	0,282	
Impulsivno traženje senzacija	-0,10	0,053	
Neuroticizam/Anksioznost	0,02	0,731	
**p<0,01	*p<0,05		

Tematski zbornik radova „Mentalno zdravlje u zajednici“

Model koji čine osobine ličnosti Alternativnog petofaktorskog modela ličnosti objašnjava 15% ($R^2 = 0,15$; $p < 0,01$) varijanse kriterijumske varijable – *Lični standardi*. Statistički značajni prediktori ove kriterijumske varijable su *Aktivitet* ($\beta = 0,34$; $p < 0,01$) i *Agresivnost/Hostilnost* ($\beta = 0,14$; $p < 0,01$). Koeficijent multiple korelacije ukazuje da je povezanost ove kombinacije prediktora i kriterijuma linearna i srednjeg intenziteta ($R = 0,39$).

Tabela 3. Multipla regresiona analiza (Enter postupak): osobine ličnosti kao prediktori dimenzije Zabrinutost zbog grešaka na celom uzorku

Zabrinutost zbog grešaka			
	β koeficijent	p	Sažetak modela
Aktivitet	0,09	0,102	
Agresivnost/Hostilnost	-0,02	0,732	$R = 0,30$
Socijalnost	0,06	0,220	$R^2 = 0,09$
Impulsivno traženje senzacija	0,02	0,750	$p = 0,000$
Neuroticizam/Anksioznost	0,27**	0,000	

** $p < 0,01$ * $p < 0,05$

Model koji čine osobine ličnosti Alternativnog petofaktorskog modela ličnosti objašnjava 9% ($R^2 = 0,09$; $p < 0,01$) varijanse kriterijumske varijable – *Zabrinutost zbog grešaka*. Statistički značajan prediktor ove varijable je dimenzija *Neuroticizam/Anksioznost* ($\beta = 0,27$; $p < 0,01$). Između prediktorskih varijabli i kriterijuma postoji srednja linearna povezanost ($R = 0,30$).

Tabela 4. Multipla regresiona analiza (Enter postupak): osobine ličnosti kao prediktori dimenzije Roditeljska očekivanja na celom uzorku

Roditeljska očekivanja			
	β koeficijent	p	Sažetak modela
Aktivitet	-0,07	0,186	
Agresivnost/Hostilnost	0,17**	0,002	$R = 0,21$
Socijalnost	0,08	0,155	$R^2 = 0,04$
Impulsivno traženje senzacija	0,02	0,663	$p = 0,009$
Neuroticizam/Anksioznost	0,05	0,336	

** $p < 0,01$ * $p < 0,05$

Model koji čine osobine ličnosti Alternativnog petofaktorskog modela ličnosti objašnjava svega 4% ($R^2 = 0,04$; $p < 0,01$) varijanse varijable – *Roditeljska očekivanja*. Koeficijent multiple korelacije ($R = 0,21$) ukazuje na linearnu povezanost niskog intenziteta između prediktorskih varijabli i kriterijuma. Dimenzija *Agresivnost/Hostilnost* statistički značajno doprinosi objašnjenju varijanse kriterijumske varijable *Roditeljska očekivanja* ($\beta = 0,17$; $p < 0,01$).

Tabela 5. Multipla regresiona analiza (Enter postupak): osobine ličnosti kao prediktori dimenzije Roditeljska prigovaranja na celom uzorku

Roditeljska prigovaranja			
	β koeficijent	p	Sažetak modela
Aktivitet	-0,08	0,148	
Agresivnost/Hostilnost	0,05	0,344	$R = 0,23$
Socijalnost	0,11*	0,048	$R^2 = 0,05$
Impulsivno traženje senzacija	0,06	0,279	$p = 0,002$
Neuroticizam/Anksioznost	0,17**	0,002	

** $p < 0,01$ * $p < 0,05$

Pomoću modela osobina ličnosti Alternativnog petofaktorskog modela moguće je statistički značajno objasniti 5% ($R^2 = 0,05$; $p < 0,01$) varijanse dimenzije perfekcionizma – *Roditeljska prigovaranja*. Povezanost ove kombinacije prediktora i kriterijuma je linearna i niskog intenziteta ($R = 0,23$). Statistički značajan doprinos objašnjenju kriterijumske varijable daju dimenzije ličnosti *Neuroticizam/Anksioznost* ($\beta = 0,17$; $p < 0,01$) i *Socijalnost* ($\beta = 0,11$; $p < 0,05$).

Tabela 6. Multipla regresiona analiza (Enter postupak): osobine ličnosti kao prediktori dimenzije Sumnja u vlastitu akciju na celom uzorku

Sumnja u vlastitu akciju			
	β koeficijent	P	Sažetak modela
Aktivitet	-0,04	0,393	
Agresivnost/Hostilnost	-0,06	0,256	$R = 0,45$
Socijalnost	0,10	0,053	$R^2 = 0,20$
Impulsivno traženje senzacija	0,09	0,072	$p = 0,000$
Neuroticizam/Anksioznost	0,42**	0,000	

**p<0,01 *p<0,05

Iz prikazane tabele vidimo da model objašnjava 20% ($R^2 = 0,20$; $p < 0,01$) varijanse kriterijumske varijable – *Sumnja u vlastitu akciju*. Jedino se varijabla *Neuroticizam/Anksioznost* pokazala kao statistički značajan prediktor ($\beta = 0,42$; $p < 0,01$). Visina koeficijenta multiple korelacije ukazuje na linearnu povezanost između prediktorskih varijabli i kriterijuma i to srednjeg intenziteta ($R = 0,45$).

Tabela 7. Multipla regresiona analiza (Enter postupak): osobine ličnosti kao prediktori dimenzije Organizovanost na celom uzorku

Organizovanost			
	β koeficijent.	P	Sažetak modela
Aktivitet	0,30**	0,000	
Agresivnost/Hostilnost	0,06	0,237	$R = 0,33$
Socijalnost	-0,05	0,318	$R^2 = 0,11$
Impulsivno traženje senzacija	-0,15**	0,005	$p = 0,000$
Neuroticizam/Anksioznost	-0,09	0,180	

**p<0,01 *p<0,05

Model osobina ličnosti objašnjava 11% ($R^2 = 0,11$; $p < 0,01$) varijanse kriterijumske varijable – *Organizovanost*. Statistički značajani prediktori ove kriterijumske varijable su prediktori *Aktivitet* ($\beta = 0,30$; $p < 0,01$) i *Impulsivno traženje senzacija* ($\beta = -0,15$; $p < 0,01$). Visina koeficijenta multiple korelacije ukazuje na linearnu povezanost umerenog intenziteta između prediktorskih varijabli i kriterijuma ($R = 0,33$).

Tabela 8. Multipla regresiona analiza (Enter postupak): osobine ličnosti kao prediktori Opšteg perfekcionizma na celom uzorku

Opšti perfekcionizam			
	β koeficijent	p	Sažetak modela
Aktivitet	0,10	0,052	
Agresivnost/Hostilnost	0,09	0,094	
Socijalnost	0,11*	0,037	$R = 0,32$
Impulsivno traženje senzacija	0,01	0,847	$R^2 = 0,10$
Neuroticizam/Anksioznost	0,25**	0,000	$p = 0,000$

**p<0,01 *p<0,05

Na osnovu tabele može se zaključiti da je 10% ($R^2 = 0,10$; $p < 0,01$) varijanse ukupnog skora na perfekcionizmu moguće objasniti pomoću modela osobina ličnosti Alternativnog petofaktorskog modela. Između ovog modela i kriterijumske varijable postoji linearna povezanost umerenog intenziteta i iznosi $R = 0,32$. Prediktori koji daju statistički značajan doprinos objašnjenju kriterijuma su dimenzije ličnosti *Neuroticizam/Anksioznost* ($\beta = 0,25$; $p < 0,01$) i *Socijalnost* ($\beta = 0,11$; $p < 0,05$).

Ispitivanje razlika u izraženosti osnovnih varijabli istraživanja s obzirom na pol

Tabela 9. Rezultati U testa na dimenzijama perfekcionizma

	Pol	Rang	Men Witni U	p
Lični standardi	muški	177,64	14523,500	0,740
	ženski	174,00		
Zabrinutost zbog grešaka	muški	193,85	12189,500**	0,004
	ženski	162,67		
Roditeljska očekivanja	muški	182,81	13780,000	0,257
	ženski	170,39		
Roditeljska prigovaranja	muški	189,46	12821,500*	0,028
	ženski	165,74		
Sumnja zbog akcije	muški	179,24	14293,500	0,561
	ženski	172,89		
Organizovanost	muški	158,38	12366,000**	0,008
	ženski	187,47		
Opšti perfekcionizam	muški	186,52	14109,000	0,088
	ženski	167,79		

**p<0,01

*p<0,05

Prikazani rezultati pokazuju da postoji statistički značajna razlika između momaka i devojaka na dimenzijama perfekcionizma *Zabrinutost zbog grešaka* i *Roditeljska prigovaranja* (p<0,05) na kojima mladići postižu više skorove, kao i na dimenziji *Organizovanost* (p<0,01) na kojoj su više skorove postigle devojke.

Tabela 10. Rezultati U testa na dimenzijama ličnosti

	Pol	Rang	Men Witni U	p
Aktivitet	muški	178,41	14413,00	0,649
	ženski	173,47		
Agresivnost/Hostilnost	muški	171,77	14295,00	0,560
	ženski	178,10		
Socijabilnost	muški	181,12	14023,00	0,375
	ženski	171,57		
Impulsivno traženje senzacija	muški	185,57	13382,50	0,116
	ženski	168,46		
Neuroticizam/Anksioznost	muški	147,93	10862,00**	0,000
	ženski	194,77		

**p<0,01 *p<0,05

Uvidom u rezultate u tabeli zaključujemo da se mladići i devojke razlikuju u izraženosti osobine ličnosti *Neuroticizam/Anksioznost*, i to tako što je kod devojaka ova osobina izraženija.

DISKUSIJA

Opšti cilj ovog istraživanja bio je ispitivanje prediktorske moći osobina ličnosti Alternativnog petofaktorskog modela ličnosti u predviđanju aspekata perfekcionizma operacionalizovanih skorovima na Multidimenzionalnoj skali perfekcionizma. Takođe se ispitalo da li postoje razlike u izraženosti osnovnih varijabli istraživanja s obzirom na pol ispitanika.

Osnovna hipoteza je delimično potvrđena. Osobine ličnosti *Aktivitet* i *Agresivnost/Hostilnost* su se pokazale kao statistički značajni prediktori aspekta perfekcionizma *Lični standardi*. Ove osobine su u pozitivnoj korelaciji sa Ličnim standardima što će reći da osobe koje su stalno aktivne i koje su sklone teškim i izazovnim poslovima, ne strahuju da pokažu neobazrivo, neprihvatljivo ponašanje kada postavljaju visoke lične standarde na koje se i oslanjaju pri samoproceni. Ovi pojedinci mogu da pribegavaju ovakvom ponašanju u cilju ostvarenja postavljenih zadataka i ciljeva, mada je povezanost Agresivnosti/Hostilnosti sa perfekcionizmom niska. Osobina ličnosti *Aktivitet*

u velikoj mjeri doprinosi i predikciji aspekta *Organizovanost*. Ovi aspekti perfekcionizma i ranije su dovođeni u vezu sa nekim osobinama ličnosti (Frost, 1990; prema Navarez & Cayubit, 2011), naročito sa crtama dobrih navika i usmerenost ka visokom uspehu. Aktivitet definisan Zakermanovim modelom bi mogao da obuhvata ove crte Savesnosti Big five modela ličnosti.

Dimenzija perfekcionizma *Zabrinutost zbog grešaka*, kao i dimenzija *Sumnja u vlastitu akciju* može se statistički značajno predvideti pomoću jedne osobine - *Neuroticizam/Anksioznost*. Isti rezultati dobijeni su i u ranijim istraživanjima koja su se bavila ispitivanjem relacija između perfekcionizma i osobina ličnosti (Stumpf & Parker, 2000). U istraživanju Štumpfa i Parkera na američkim studentima pronađena je povezanost dimenzija perfekcionizma *Zabrinutost zbog grešaka* i *Sumnja u vlastitu akciju* sa osobinom *Neuroticizam*. Emocionalno nestabilne osobe, razdražljive, napete, koje su pod stalnim pritiskom, pokazuju sklonost ka negativnim reakcijama na greške i izjednačavanju grešaka sa neuspehom, kao i spremnost da veruju da će zbog grešaka izgubiti poverenje drugih i da će ih drugi videti kao neuspešne. Pozitivna korelacija između perfekcionizma i Neuroticizma, ukazuje da se radi o maladaptivnom obliku perfekcionizma. Slični rezultati su dobijeni i u jednom kasnijem istraživanju na uzorku američkih studenata gde je *Zabrinutost zbog grešaka* takođe u pozitivnoj korelaciji sa Neuroticizmom (Rice, Ashby & Slaney, 2007). Osoba sa maladaptivnim perfekcionizmom sumnja u kvalitet svoje delatnosti što se manifestuje kao poteškoća u adaptaciji na nove situacije i uslove, samosvesnost, impulsivnost i vulnerabilnost.

Dimenzija *Roditeljska očekivanja* se može statistički značajno predvideti osobinom ličnosti *Agresivnost/Hostilnost*. Oni ispitanici koji su skloni neobazrivo i antisocijalnom ponašanju, koji iskazuju zloradost i netrpeljivost u odnosu sa drugima u većoj mjeri percipiraju da im roditelji postavljaju visoke ciljeve i da imaju preterana očekivanja. To su osobe koje smatraju da njihovi roditelji postavljaju previsoke zahteve, koji su bili kažnjavani kada ne ispune očekivanja roditelja, koji su nailazili na nerazumevanje kada načine grešku, od kojih se očekivalo da budu najbolji i jako uspešni. Može se pretpostaviti da individue sa visoko izraženom osobinom *Agresivnosti/Hostilnosti* opravdavaju svoje ponašanje visokim očekivanjima od strane roditelja koja moraju da ispune.

Osobine ličnosti koje su se pokazale kao značajni prediktori dimenzije *Roditeljska prigovaranja* su *Neuroticizam/Anksioznost* i *Socijalnost*. Slični rezultati su dobijeni i u istraživanju na uzorku američkih studenata (Rice, Ashby & Slaney, 2007). Aspekt perfekcionizma *Roditeljska kritika*, prema rezultatima pomenutog istraživanja, bio je u pozitivnoj korelaciji sa *Neuroticizmom* i negativnoj sa *Saradljivošću*. Emocionalno napete i uznemirene osobe, veoma ranjive i osetljive na kritiku pre će pokazati sklonost da i svoje roditelje doživljavaju kao preterano zahtevne i kritične. Njihovo tumačenje roditeljskih poruka biće obojeno pritiskom i osetljivošću na kritiku, pa će roditeljske savete ili kritike doživljavati kao isključivo negativna iskustva. Korelacija sa dimenzijom *Socijalnost* je takođe pozitivna. Dakle, neadekvatni međuljudski odnosi u primarnoj grupi se generalizuju i na odnose van grupe, što predstavlja deo *Socijalnosti* koji odlikuje netolerancija, socijalna izolacija kod određenog broja ispitanika.

Opšti perfekcionizam najbolje predviđaju dve osobine ličnosti – *Neuroticizam/Anksioznost* i *Socijalnost*. Korelacija ovih crta ličnosti sa perfekcionizmom je pozitivna i niskog intenziteta. Khodarahimi (Khodarahimi, 2010) je dobio suprotne rezultate u svom istraživanju, odnosno, Perfekcionizam je bio u negativnoj korelaciji sa *Neuroticizmom* i *Saradljivošću*. Zaključak studije Navareza i Kajubita (Navarez & Cayubit, 2011) je da individue sa visoko izraženim perfekcionizmom imaju nizak skor na faktoru *Saradljivost* iz razloga što imaju nerealistična i zahtevna očekivanja od drugih. U našem istraživanju su dobijeni drugačiji rezultati. Pozitivna korelacija Perfekcionizma i *Neuroticizma/Anksioznosti* je niska što ipak znači da se ne radi o maladaptivnom obliku perfekcionizma. Osoba koja je perfekcionista će težiti da uspešno i adekvatno izvršava svoje zadatke i dostiže ciljeve, što može da prati određena doza anksioznosti, napetosti, zabrinutosti i osetljivosti na kritiku. *Socijalnost* je osobina koja može značiti uživanje u velikom društvu i druženju, a može značiti i netoleranciju i socijalnu izolaciju od ljudi. Ovo ukazuje, iako je *Socijalnost* jedan od prediktora Perfekcionizma, da treba uzeti u obzir situacione i druge faktore koji će odrediti trenutni odnos osobe prema okolini i ljudima u njoj. Fokus na svoje ciljeve i izvršavanje zadataka po ličnim standardima u određenim trenucima može značiti socijalnu izolaciju, a u nekim se može manifestovati kroz traganje za društvom.

U istraživanju je proverena i pretpostavka da će postojati razlike u izraženosti osnovnih varijabli istraživanja s obzirom na neke sociodemografske karakteristike. Pronađena je statistički značajna razlika između momaka i devojaka na dimenzijama perfekcionizma *Zabrinutost zbog grešaka*, *Roditeljska prigovaranja* i *Organizovanost*. *Zabrinutost zbog grešaka* kao i *Roditeljska prigovaranja* su izraženije kod momaka, dok je dimenzije *Organizovanost* izraženija kod devojaka. Studentkinje veću važnost pridaju redu i organizaciji, bolje organizuju svoje aktivnosti i uspešnije funkcionišu kada imaju razrađen plan akcije. Slični rezultati dobijeni su i u drugim istraživanjima (Opsenica – Kostić i Panić, 2006), gde su devojke ostvarile veće skorove od mladića na pozitivnim aspektima perfekcionizma. S druge strane, mladići više od devojaka brinu za ishode svojih akcija i pokazuju veću

sklonost ka negativnim reakcijama na greške, češće sebe doživljavaju neuspješnima ukoliko ne postignu očekivani uspeh. Muški ispitanici imaju doživljaj da roditelji previše očekuju od njih, kao i da su stalno izloženi njihovim kritikama.

Razlika u izraženosti osobine ličnosti *Neuroticizam* postoji između mladića i devojaka. Sličan rezultat je već dobijen u ranijim istraživanjima (Khodarahimi, 2010). Devojke su u svim istraživanjima imale veću izraženost ove osobine. U našoj kulturi izražavanje emocionalnih reakcija je uslovljeno podelom uloga, pa se dečaci često uče da kontrolišu emocije tuge, uznemirenosti i straha, dok se podstiču da izražavaju druge oblike ponašanja, na primer agresivnost. Ako se uzme u obzir da su žene sklonije manifestovanju svojih emocija u odnosu na muškarce onda je bilo za očekivati da će ova osobina koja ukazuje na tendenciju ka izražavanju jakih emocionalnih reakcija, uznemirenosti, osetljivosti na kritiku biti izraženija kod žena. Muškarci i žene doživljavaju isti opseg osećanja samo su način izražavanja i učestalost drugačiji.

ZAKLJUČAK

Perfekcionističke težnje se naročito izražavaju tokom školovanja, ali i tokom kasnijeg života i profesionalnog usavršavanja, te bi bliže upoznavanje sa osobinama ličnosti koje su povezane sa perfekcionizmom moglo da doprinese boljem razumevanju interakcije pojedinih crta ličnosti i perfekcionizma, i značaju te interakcije za lični rast i razvoj. Značaj ispitivanja perfekcionizma leži u tome što osobe sa izuzetno izraženim strahom od kritikizma, zabrinutošću oko pravljenja grešaka, opterećenošću redom i željom da im se drugi dive mogu da razviju oblike maladaptivnog perfekcionizma koji može da dovede do javljanja nekih poremećaja u ponašanju ili pak da izazove anksiozne ili depresivne poremećaje.

Uzorak ovog istraživanja je bio ograničen na studente Univerziteta u Nišu. Neko buduće istraživanje bi moglo da bude usmereno na detektovanje razlika između različitih kategorija ispitanika, uzevši u obzir, pored studenata, i srednjoškolke i zaposlene. Na taj način bi se pratile promene koje donosi različito starosno doba i različit stepen zrelosti osobe.

LITERATURA

- Aluja, A., Rossier, J., García, L.F., Angleitner, A., Kuhlman, M., Zuckerman, M. (2006). A cross-cultural shortened form of the ZKPQ (ZKPQ-50-cc) adapted to English, French, German, and Spanish languages. *Personality and Individual Differences*, 41 (4), 619-628.
- Bieling, P. J., Israeli, A. L., Antony, M. M. (2004). Is perfectionism good, bad, or both?. *Personality and Individual Differences*, 36, 1373 – 1385.
- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14(5), 449 – 468.
- Goma-i-Freixanet, M., Wismeijer, A. A. J. (2005). Consensual Validity Parameters of the Zuckerman–Kuhlman Personality Questionnaire: Evidence From Self-Reports and Spouse Reports. *Journal of Personality Assessment*, 84(2), 279–286.
- Hill, R. W., Huelsman, T. J., Furr, R. M., Kibler, J., Vicente, B. B., Kennedy, C. (2004). A new measure of perfectionism: The perfection inventory. *Journal of personality assessment*, 82(1), 80 – 91.
- Khodarahimi, S. (2010). Perfectionism and five-big model of personality in an Iranian sample. *International Journal of Psychology and Counselling*, 2(4), 72 – 79.
- Manna, G., Faraci, P., Como, M. R. (2013). Factorial Structure and Psychometric Properties of Sensation Seeking Scale – Form V (SSS-V) in a Sample of Italian Adolescents. *Europe's Journal of Psychology*, 9(2), 276–288.
- Milojević, M., Stojiljković, S., Todorović, J., Kašić, K. (2009). Ciljevi postignuća i perfekcionizam gimnazijalaca. *Psihologija*, 42 (4), 517 – 534.
- Mitrović, D., Čolović, P., Smederevac, S. (2009). Evaluation of Zuckerman-Kuhlman Personality Questionnaire-50-CC in Srebian culture. *Primenjena psihologija*, 2(3), 217-230.
- Navarez, J.C., Cayubit, R. F. O. (2011). Exploring the Factors of perfectionism within the Big Five Personality Model among Filipino college Students. *Educational Measurements and Evaluation Review*, 2, 77-91.
- Ospenica Kostić, J., Panić, T. (2006). Perfekcionizam srednjoškolaca – povezanost sa nekim socio-demografskim varijablama. *Godišnjak za psihologiju*, 4, 143-158.
- Rice, G. K., Ashby, S. J., Slaney, B. R. (2007). Perfectionism and the Five-Factor Model of Personality. *Assessment*, 14, 385-398.
- Smederevac, S., Mitrović, D. (2006). *Ličnost, metode i modeli*. Beograd, Centar za primenjenu psihologiju.

- Stoeber, J., Hoyle, A., & Last, F. (2013). The Consequences of Perfectionism Scale: Factorial structure and relationships with perfectionism, performance perfectionism, affect, and depressive symptoms. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 46 (3), 178-191.
- Stojiljković, S., Todorović, J., Dosković, Z., Todorović, D. (2011). Razlike u perfekcionizmu srpskih i makedonskih studenata. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 43(2), 312-329.
- Stumpf, H., Parker, D.W. (2000). A hierarchical structural analysis of perfectionism and its relation to other personality characteristics. *Personality and Individual Differences*, 28, 837-852.
- Todorović, D., Zlatanović, Lj., Stojiljković, S., Todorović, J. (2009). Povezanost perfekcionizma sa samopoštovanjem i depresivnošću kod studenata. *Godišnjak za psihologiju*, 6(8), 173-184.
- Zubčić T., Vulić-Prtorić A. (2008). Multidimenzionalna skala perfekcionizma (MPS-F). U Penezić Z. i sar. (ur.), *Zbirka psihologijskih skala i upitnika - Svezak 4* (23-35). Zadar : Sveučilište u Zadru.
- Zuckerman, M., Kuhlman, D. M. (2000). Personality and Risk-Taking: Common Biosocial Factors. *Journal of Personality*, 68 (8). 999 – 1029.

Maja Ignjatović

Milena Vujičić

Psychological Counseling Center for Students within Students' Cultural Center, Niš

Aleksandar Lazarević

University of Niš, Faculty of Philosophy, Department of psychology

PERSONALITY TRAITS AS PREDICTORS OF PERFECTIONISM

Abstract

This study focuses on personality traits as predictors of perfectionism and the expressions of value differences according socio-demographic characteristics as the parameter. The study includes the sample of 350 students of both sexes, ages 18-30 with differences in birthplace, self-estimated financial status, areas of college studies and their parents' educational background. The applied instruments are the Zuckerman-Kuhlman personality questionnaire and the Multidimensional Perfectionism Scale (MPS-F).

The obtained results show that the model of personality trait can with much certainty statistically predict the dimensions of perfectionism – Personal Standards ($R^2 = 0.15$; $p < 0.01$), Concern about Mistakes ($R^2 = .09$; $p < .01$), Parental Expectations ($R^2 = .04$; $p < .01$), Parental Criticism ($R^2 = .05$; $p < .01$), Doubt about Action ($R^2 = .20$; $p < .01$), Organization ($R^2 = .11$; $p < .01$) and The Overall Perfectionism Score ($R^2 = .10$; $p < .01$). It is established that Activity ($\beta = .34$; $p < .01$) and Aggressiveness-Hostility ($\beta = .14$; $p < .01$) personality traits are statistically significant predictors of Personal Standards perfectionism dimensions; Neuroticism/Anxiety ($\beta = .27$; $p < .01$) predictor of the Concern about Mistakes dimension; Aggressiveness/Hostility ($\beta = .17$; $p < .01$) predictor of the Parental Expectations aspect, while Sociability ($\beta = .11$; $p < .05$) and Neuroticism/Anxiety ($\beta = .17$; $p < .01$) are the predictors of the Parental Criticism dimension. What significantly contributes to the prediction of the dimension of Doubt about Action is the Neuroticism/Anxiety ($\beta = .42$; $p < .01$) variable, and Activity ($\beta = -.30$; $p < .01$) and Impulsive Sensation Seeking ($\beta = -.15$; $p < .01$) statistically predict Organization. The Overall Perfectionism Score is furthermore defined by the Neuroticism/Anxiety ($\beta = .25$; $p < .01$) and Sociability ($\beta = .11$; $p < .05$). The results have shown that there is a statistically relevant difference ($p < .05$) between men and women in expression of the Concern about Mistakes, Parental Criticism and Organization variables.

Keywords: personality traits, perfectionism, students